

Kaja Dragoljević

Glagolski vid za frankofonske govorce slovenščine kot drugega ali tujega jezika

objavljeno v:

Nataša Pirih Svetina, Ina Ferbežar (ur.): *Na stičišču svetov: slovenščina kot drugi in tuji jezik. Obdobja 41*. Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani, 2022.

<https://centerslo.si/simpozij-obdobja/zborniki/obdobja-41/>

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2022.

Obdobja (e-ISSN 2784-7152)

GLAGOLSKI VID ZA FRANKOFONSKE GOVORCE SLOVENŠČINE KOT DRUGEGA ALI TUJEGA JEZIKA

Kaja Dragoljević

Šolski center Ljubljana, Ljubljana
kaja.dragoljevic@gmail.com

DOI:10.4312/Obdobja.41.63-70

Tema prispevka je poučevanje glagolskega vida v slovenščini za frankofonske govorce slovenščine kot drugega ali tujega jezika. Da bi lahko učitelj in kasneje učeči se uspešno razumela to slovnično poglavje, najprej predstavimo razlike in predvsem podobnosti med francoskim in slovenskim glagolom. Nadalje poskušamo odgovoriti na vprašanji, kdaj in kako to slovnično poglavje obravnavati pri pouku slovenščine kot drugega ali tujega jezika, pri čemer ugotovimo, da je zaradi skope literature in kompleksnosti problema učitelj v veliki meri prepuščen iskanju ravnotežja med svojo avtonomijo in obvezami standardov znanja.

glagolski vid, frankofonski govorci slovenščine kot drugega in tujega jezika, učiteljeva avtonomija

The topic of this article is teaching Slovenian verbal aspect to francophone speakers of Slovenian as a second and foreign language. To address this area of grammar (for both the teacher and learners), first the differences and especially similarities between the French and Slovenian verb are presented. The article then seeks to answer when and how to treat this topic in class. It concludes that teachers are largely left to find the balance between their autonomy and »obligations« about knowledge standards when teaching this subject due to the lack of literature and the complexity of the subject matter.

verbal aspect, francophone speakers of Slovenian as a second and foreign language, teacher autonomy

1 Izhodišča

V prispevku se ukvarjamo z nekaterimi težavami in možnimi rešitvami pri učenju in poučevanju glagolskega vida za frankofonske govorce slovenščine kot drugega in tujega jezika (SDTJ). Pri tem se poleg priporočil krovnih dokumentov (*Skupni evropski jezikovni okvir* (SEJO) in *Sporazumevalni prag za slovenščino* (Ferbežar idr. 2004)) naslanjamo predvsem na metode učbenikov in priročnikov Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik (CSDTJ) ter na priročnike za frankofonske govorce SDTJ, deloma pa prispevek temelji tudi na lastni izkušnji s poučevanjem. Lastna izkušnja je med drugim tudi povod za nastanek tega zapisa, saj se zdi, da prav slovnično zahtevnejša poglavja, kar glagolski vid nedvomno je, odpirajo prostor za (samo)refleksijo o vlogi učitelja kot organizatorja učenega procesa znotraj širšega konteksta SDTJ.

2 Glagolski vid, *qu'est-ce que c'est?*

Za glagolski vid velja, da izraža trajanje ali potek glagolskega dejanja. Francoske slovnice glagolski vid seveda omenjajo in razlagajo kot eno od glagolskih kategorij (npr. Riegel idr. 2009: 517), toda zaradi dvojne vrednosti sestavljenega preteklega časa *passé composé*, ki lahko hkrati izraža dovršnost sedanjškega dejanja ali »pravo« preteklost, je kategorija glagolskega vida v francoskih šolskih slovnica dolga ostala skoraj ali popolnoma neopažena (Arrivé 1997: 99). Za razliko od francoščine je »kategorija glagolskega vida v slovenščini glagolu inherentna, kar pomeni, da mora govorec nujno upoštevati notranjo strukturo glagolskega dejanja in skladno z njo izbrati primerno obliko« (Dragoljević 2020: 28). Frankofonski govorec SDTJ se torej pri tvorjenju in razumevanju bolj ali manj zavestno nenehno srečuje s to kategorijo, eno od ključnih vprašanj pri poučevanju pa je, kako in kdaj naj učitelj to kategorijo vpelje, to pomeni eksplicitno predstavi koncept, ga poimenuje v metajeziku, podrobneje razloži pravila ipd. Preden se posvetimo tem vprašanjem, povzemimo bistvene značilnosti glagolskega vida v slovenščini in francoščini.

2.1 Glagolski vid v slovenščini in francoščini

Ne glede na metodološko problematiko vključevanja maternega jezika učečega se v poučevanje tujega jezika se zdi, da lahko učitelju na višjih stopnjah poznavanje jezikovnega sistema učenčevega prvega jezika olajša poučevanje, učencu pa približa zakonitosti ciljnega jezika (pozitivni prenos). Zaradi zgoraj nakazanih razlik v delovanju francoskega in slovenskega glagola se zdi pri poučevanju slovenskega glagola – predvsem glagolskih časov in vida – dobrodošlo poznati bistvene razlike med obema jezikovnima sistemoma. Učitelju lahko poznavanje odstopanj in ujemanj med njima omogoči učinkovitejše načrtovanje pouka, pri čemer mislimo predvsem na način podajanja učne snovi: na njeno strukturiranje (didaktično načelo sistematičnosti), vrstni red pravil (načelo postopnosti), izbiro primerov (načelo nazornosti) ipd. Tudi če se učitelj pri podajanju razlage ne želi prilagajati specifikam francosko govorečih učencev SDTJ, mu utegne osnovno poznavanje značilnosti francoskega glagola koristiti pri predvidevanju morebitnih (pod)vprašanj v zvezi s snovjo, pri preprečevanju in opozarjanju na tipične, tj. sistemske napake francoskih govorcev SDTJ oz. na morebitni negativni prenos.

Namen preglednice v nadaljevanju (Tabela 1) je torej učitelju ne glede na njegovo poznavanje francoščine omogočiti vpogled v jezikovni sistem, v katerem razmišlja njegov učenec. Opozarjamo, da gre za prikaz najbolj ključnih značilnosti glagola in glagolskega vida, podrobnejše opise je mogoče poiskati v navedeni literaturi.

Francoščina	Slovenščina
<p>Delitev na preproste in sestavljene glagolske čase, opozicija lahko poleg časa izraža tudi glagolski vid.</p> <p><i>Jean a <u>préparé</u> le déjeuner.</i> Jean je <u>skuhal</u> kosilo.</p> <p><i>Jean <u>préparait</u> le déjeuner.</i> Jean je <u>kuhal</u> kosilo. (primera po Schlamberger Brezar idr. 2005: 99)</p>	<p>Pozna sedanjik, preteklik in prihodnjik (ter arhaični predpreteklik). Čas sam po sebi ne izraža glagolskega vida.</p>
<p>Glagolski vid se izraža na štiri načine (Jereb 2004: 124–125):</p> <p>1) z glagolskim pomenom: <i>dormir</i> (spati, trajanje) : <i>éclater</i> (počiti, enkratnost)</p> <p>2) s predponami in priponami: <i>courir</i> (teči) : <i>accourir</i> (priteči) <i>dormir</i> (spati) : <i>s'endormir</i> (zaspati) <i>sauter</i> (skočiti) : <i>sautiller</i> (poskakovati)</p> <p>3) z vidskimi pomožniki, ki izražajo različne faze odvijanja glagolskega dejanja: <i>Elle va partir.</i> Vsak čas bo odšla. (skorajšnjost) [...]</p> <p>4) z glagolskimi oblikami – še zlasti v povezavi s časovnimi prislovnimi določili. Posebej pomembna je opozicija med zloženimi in nezloženimi oblikami. Zložena oblika v odnosu do nezložene izraža dovršeno dejanje: <i>En ce moment, elle lit un livre.</i> Zdajle bere knjigo. <i>Elle lit un livre par jour.</i> Prebere eno knjigo na dan. <i>J'ai lu ce livre.</i> To knjigo sem prebral. [...]</p>	<p>Glagolski čas in vid sta tesno prepletena. V <i>Parlons slovène</i> so vidski pari predstavljeni glede na naslednje dimenzije glagolskega vida:</p> <p>1) dovršni : nedovršni (<i>accompli</i> : <i>inaccompli</i>) <u>Jedli so</u> ribo. / <u>Pojedli so</u> ribo. <i>Ils mangeait le poisson. Ils ont mangé le poisson.</i></p> <p>2) trenutni : trajni (<i>ponctuel</i> : <i>duratif</i>) Liza je prejela paket. <i>Lise a reçu un paquet.</i> Liza je plezala na drevo. <i>Lise grimpaît sur l'arbre.</i></p> <p>3) rezultat : proces (<i>aspect résultatif</i> : <i>aspect progressif</i>) Mrtev je. <i>Il est mort.</i> Umira. <i>Il se meurt.</i></p> <p>4) ponavljalnost : enkratnost dogodka (<i>aspect itératif</i> : <i>aspect sémelfactif</i>) Skakal je. <i>Il sautait.</i> Skočil je. <i>Il a sauté.</i> (skočiti – skakati fr. <i>sauter</i>)</p> <p>5) izražanje navade (<i>habitude</i>) Janez je vedno kupoval v Merkatorju. <i>Jean faisait toujours ses courses à Mercator.</i> [...] (primeri iz Schlamberger Brezar idr. 2005: 99)</p>

Tabela 1: Prikaz nekaterih osnovnih značilnosti glagolskih časov in vida v francoščini in slovenščini.

Osvetlimo podobnosti: tako francoski kot tudi slovenski glagoli sami po sebi (leksikalno, semantično) včasih izražajo glagolski vid, denimo: *delati* – *narediti*, *metati* – *vreči*, *jemati* – *vzeti*, *govoriti* – *reči* (primeri iz Ferbežar, Domadenik 2005: 48). Pri tovrstnih glagolih moramo za izražanje opozicije dovršnik : nedovršnik glede

na kontekst izbrati pravilno obliko, npr. *govoríti tuji jezik* (fr. *parler une langue étrangère*): *reči hvala* (fr. *dire merci*). Če istim glagolom pripišemo prevode, opazimo, da ekvivalentna opozicija v francoščini lahko obstaja ali ne: *delati – narediti* (*faire*), *metati – vreči* (*jeter, lancer*), *jemati – vzeti* (*prendre*), *govoriti* (*parler*) – *reči* (*dire*). Poleg tega lahko v slovenščini trajanje, ponavljajnost, progresivnost ali na drugi strani zaključenost še dodatno poudarimo tako, da istim glagolom morfološko modificiramo vid (*reči* D : *izreči* D), pri čemer v veliki večini (Perko 2015: 38) prihaja do spremembe leksikalnega pomena, kar je pomembna razlika med francoščino in slovenščino. Tako denimo: *govoriti* ND – *odgovoriti* D : *odgovarjati* ND (*répondre*), *pogovoriti se* D : *pogovarjati se* ND (*discuter*); *reči* D – *izreči* (se) D : *izrekati* (se) ND (*prononcer, s'exprimer*), *zareči se* D (*dire qqch involontairement*).

Pri tem opomnimo na izraza *perfectivation* in *imperfectivation*, ki se pogosto pojavljata v francoskih priročnikih za slovanske jezike in poimenujeta zgoraj omenjeni morfološki način spremembe glagolskega vida. Čeprav teh dveh poimenovanj v slovenski terminologiji ni zaslediti, se zdita izraza zaradi svoje povednosti primerna za poučevanje frankofonskih govorcev, sploh pri glagolih, ki jim lahko določamo vidske pare, saj pri njih pripona včasih dejansko modificira zgolj vid, npr. *pogovoriti se* : *pogovarjati se*.

Pri morfološkem načinu izražanja glagolskega vida omenimo še en izraz, ki se prav tako pojavlja v francoskih priročnikih za SDTJ, tj. *les verbes imperfectifs secondaires* (»drugotni nedovršni glagoli«) – gre za spremembo vida z dodajanjem pripone *-ov-*: »Comme toutes les langues slaves, le slovène connaît les verbes imperfectifs secondaires, issus d'une suffixation de perfectifs préfixés: *prepisovati* imp. secondaire (*recopier*) = *prepisati* perf. ((*re*)*copier*) + (o)v < *prepisati* perf. ((*re*)*copier*) = *pre* + *pisati* imp. (*écrire*)« (Perko 2015: 37).¹

Kjer si francoščina pomaga s t. i. »vidskimi pomožniki« (način 3 po Jereb 2004: 124–125), denimo *commencer à* + inf. (začeti + nedol.), *cesser de* + inf. (nehati + nedol.), slovenščina pogosteje uporablja glagolske predpone. Za izražanje začetka poznamo npr. predponi *s-*, *z-*: *spregovoriti* (*commencer à parler*), *zaplavati* (*commencer à nager*), *zaspati* (*s'endormir*), in za izražanje prenehanja npr. predpone *na-*, *pre-* in *iz-*: *najesti se* (*manger à sa faim*), *naspati se* (*dormir (assez)*), *prebrati* (*lire (jusqu'à la fin)*), *izdelati* (*faire, parfaire*) (Schlamberger Brezar idr. 2005: 100).

Glede časovnih določil (način 4 po Jereb) za slovenščino utegneta koristiti naslednji načeli: če prislovno določilo časa odgovarja na vprašanje *Koliko časa?*, slovenščina zahteva nedovršni glagol – Čebulo pražimo deset minut.; in obratno, če prislov odgovarja na vprašanje *V koliko časa?*, uporabimo dovršni glagol – Kosilo je pojedel v petih minutah. (Lojk 2017: 22).

1 »Tako kot vsi slovanski jeziki pozna tudi slovenščina t. i. 'drugotne nedovršnike', ki zvirajo iz predpinskih dovršnikov s pripono: *prepisovati* ('drugotni nedovršnik') = *prepisati* (dovršnik) + (o)v < *prepisati* = *pre* + *pisati* (nedovršnik).«

2.2 Kako in kdaj?

V tem razdelku poskušamo odgovoriti na dve ključni vprašanji, ki se zastavljata pri poučevanju glagolskega vida, in sicer kako in kdaj (frankofonske) govorce SDTJ poučevati slovenski glagolski vid.

Pri poučevanju slovenskega glagolskega vida velja na začetnih stopnjah od vprašanja *Kdaj se je dejanje zgodilo?* po spiralni oz. koncentrični metodi poučevanja preiti na vprašanja, kot so: *Kako je to dejanje/stanje potekalo, ali je privedlo do rezultata, se dejanje ponavlja, se je ravnokar začelo ali gre proti koncu, gre morda za navado?* S takšnimi vprašanji in njihovim stopnjevanjem lahko učitelj francoskega govorca SDTJ vnaprej senzibilizira za aspektualne vrednosti glagola v slovenščini in z induktivno metodo privede do spoznanj o slovenskem glagolu. Prav tako je pri frankofonskih govorcih SDTJ dobrodošlo tovrstna vprašanja zastavljati kontrastivno, torej ob opazovanju slovenskih in francoskih prevodov (npr. posameznih povedi) – s tem lahko učitelj učenca opomni in pripravi na razmislek o različnih aspektualnih lastnostih posameznega glagola ali oblike v maternem in v ciljnem jeziku. Učitelj lahko učenčevo pozornost pritegne tudi z analiziranjem napačne rabe – bodisi sistemskih (angl. *errors*) bodisi nesistemskih (angl. *mistakes*) napak – seveda na način, da izpostavljanje napak(e) ne bo nikogar prizadelo in da primeri ustrezajo učenčevemu jezikovnemu znanju (načeli primernosti in nazornosti). Namen prikazovanja sistemskih napak je namreč ta, da učeči se ob izbranih primerih razume, v čem je bistvo napake, ne pa da se ob primeru, denimo, uči še novih besed. Ponazorimo s primerom, pri katerem bi npr. učitelj želel učenca opozoriti na morebitno napačno sklepanje o nujnosti rabe dovršne oblike pri prevajanju dveh povedi iz maternega v ciljni jezik. Če učitelj presodi, da utegne imeti učenec pri razumevanju posameznih besed v slovenskem prevodu težave oz. da morda ne bo zares dojel, v čem je bistvo napake, potem ta primer (še) ni primeren za obravnavo.

Primeri v francoščini	Prevod v slovenščino s primerom sistemske napake
<ul style="list-style-type: none"> – <i>Ils mangeait le poisson pendant deux heures.</i> (Ribo so jedli dve uri.) – <i>Ils ont mangé le poisson en deux heures.</i> (Ribo so pojedli v dveh urah.) 	<ul style="list-style-type: none"> – Ribo so jedli dve uri. – Ribo so pojedli dve uri. → Ribo so pojedli v dveh urah.

Tabela 2: Primer (ne)ustrezno izbranega primera za fazo senzibilizacije oz. seznanjanja s konceptom glagolskega vida.

Kdaj pa imajo oz. naj bi imeli (frankofonski) govorce SDTJ načeloma dovolj bogato razvito jezikovno zmožnost za eksplicitno obravnavo glagolskega vida v slovenščini? V priročnikih za učenje SDTJ se kategorija glagolskega vida tipično eksplicitno obravnava na nadaljevalnih stopnjah, tj. od ravni B1 po SEJU dalje.

Kot smo že nakazali, lahko pride pri poučevanju do omembe pojma ali koncepta že prej: na vstopni in vmesni ravni oz. na ravneh A1–A2 po SEJU utegne učenec

opaziti podobnost med določenimi glagoli, npr. v priročniku za vstopno raven *Slovenska beseda v živo 1a* so kot primer omenjeni trije glagoli z istim korenem: *napisati, pisati, pisati se* (Markovič, Stritar 2009: 123–129). V praksi najbrž večina učiteljev tako opazko pozdravi ter na hitro pojasni razliko in oblikoslovne značilnosti drugih poznanih pogostih glagolov (*jesti, pojesti*), saj podrobnejša obravnava na tej stopnji v didaktičnih priročnikih ni predvidena. Prav tako natančnejša obravnava na začetnih stopnjah ni predvidena v dokumentih, ki to raven opredeljujejo. Dokument *Preživetvena raven za slovenščino*, ki opisuje najnižjo prepoznano stopnjo znanja jezika v SEJU, tj. raven A1, npr. v poglavju o nakupovanju in storitvah (Pirih Svetina idr. 2004: 26) sicer pri besedišču navaja naslednje glagole: *kupiti, (na)kupovati*, toda avtorji v uvodu opozarjajo, da daje dokument prednost formulacijski jezikovni zmožnosti, torej pomnjenju izrekov (oblik), in ne natančnejšemu razumevanju posameznih enot. Od govorca SDTJ se torej na preživetveni ravni pričakuje poznavanje ali (pasivno) razumevanje teh oblik, ne pa dejansko razumevanje oblikoslovnih in leksikalnih lastnosti posameznih oblik. Če povzamemo: na začetnih ravneh (A1–A2) velika večina priročnikov in izobraževalnih programov za SDTJ (gl. Program SDTJ) ne predvideva eksplicitne obravnave glagolskega vida.

Nasprotno učbeniki za nadaljevalne in izpopolnjevalne tečaje SDTJ glagolski vid obravnavajo eksplicitno. To so denimo *Slovenska beseda v živo 3a* in *3b* (Markovič idr. 2009a, 2009b), *Jezikovod* (Ferbežar, Domadenik 2005), *Slovenščina od A do Ž* (Lečič 2018), *Gremo naprej* (Petric Lasnik idr. 2009a) ter tudi frankofonskemu trgu prilagojena *Parlons slovène* (Schlamberger Brezar idr. 2005) in *Découvrir et pratiquer le slovène* (Bernard idr. 2007), ki sta sicer manj postopna in bolj deduktivna od učbenikov CSDTJ. Toda zdi se, da na tem področju občasno vlada nelagodje, in sicer tako učiteljev kot učečih se.

V *Priročniku za učitelje* k učbeniku *Gremo naprej* (namenjen je nadaljevalcem na tečajih) pri poglavju o glagolskem vidu zasledimo: »V zahtevnejših skupinah lahko seznam vidskih parov po potrebi tudi razširite, v skupinah, ki niso naklonjene slovničnim razlagam, pa te slovnične vsebine (podrobneje) ne obravnavajte.« (Petric Lasnik idr. 2009b: 25) Učitelj torej lahko in/ali mora *de facto* sam *znati* presoditi in oceniti, ali je v danem trenutku primeren čas za obravnavo ter kako podrobno bo snov obdelana. Če bo njegova ocena o »zmogljivosti« in interesu publike napačna, bo kljub še tako izvrstni učni pripravi tvegal učenčevo nelagodje in stisko ob nerazumevanju snovi. Če dejstvo, da je glagolski vid eksplicitno obravnavan ali predviden v priročnikih za stopnje B1–C2, odgovarja na vprašanje *kdaj*, s tem tudi še ni (nujno) odgovorjeno tudi na *kako*. Zdi se, da ta pedagoška dilema o učencu sočasno ponuja tudi izhodišče za (samo)refleksijo o učitelju – razmislek o mejah njegove učiteljske avtonomije, njegovih dolžnostih in vlogi v širšem kontekstu poučevanja in učenja SDTJ.

3 Sklep in razmislek o vlogi učitelja SDTJ

V prispevku smo osvetlili bistvene razlike in podobnosti med francoskim in slovenskim glagolom, s poudarkom na glagolskem vidu. Če francoščina vrednosti

glagolskega vida izraža z opozicijami med preprostimi in sestavljenimi glagolskimi časi, sta v slovenščini kategoriji časa in vida ločeni. Ker francoske slovnice slovnicihne kategorije glagolskega vida tradicionalno ne obravnavajo, velja pri poučevanju frankofonskih govorcev SDTJ nekaj pozornosti nameniti terminologiji in aspektualnim vrednostim, ki jih glagoli lahko leksikalno in/ali morfološko izražajo v slovenščini. S primeri smo predstavili razlikovanje med dovršnimi (rezultat, enkratnost) in nedovršnimi glagoli (proces, ponavljanje, navada), ki se v slovenščini kaže morfološko, ter med glagoli, ki opisujejo stanje ali trajanje, pri katerih je vid izražen leksikalno. Ob tem smo ponudili vzporedne primere v francoščini, predvsem z namenom, da francosko govoreči učenec najprej v maternem jeziku prepozna koncept in nato postopoma usvoji isto kategorijo v ciljnem jeziku (pozitivni prenos). Primerjava obeh jezikovnih sistemov koristi tudi učitelju, saj si lahko z danimi primeri pomaga pri načrtovanju pouka.

S pomočjo učbenikov, priročnikov in jezikovnih dokumentov lahko ponudimo okvirne smernice, *kdaj* glagolski vid obravnavati – podrobneje na nadaljevalnih in izpopolnjevalnih tečajih (B1–C2 po SEJU), prej le bežno ob »slučajnih« komentarjih. Na vprašanje, *kako* slovenski glagolski vid predstaviti frankofonskim govorcem SDTJ, nam ni uspelo odgovoriti v celoti. Ugotavljamo namreč, da je obravnava glagolskega vida znotraj poučevanja SDTJ (med drugim) zaradi svoje kompleksnosti in pregovorne »težavnosti« poglavje, pri katerem se hkrati izrisuje in briše meja med učiteljevo avtonomijo ter obvezami do izobraževalnih programov in učnih načrtov.

Vprašnji *kdaj* in *kako* senzibilizirati ter nadalje *kdaj* in *kako* učečega se sistematično (in uspešno) seznaniti z glagolskim vidom, nista enoznačni, kakor morda tudi ne more ali celo ne sme biti enoznačen odgovor nanje. In če temu (vsaj delno) teoretičnemu vprašanju dodamo še »praktično« realnost, npr. poučevanje v nehomogeni skupini z različnimi maternimi jeziki in različnim metajezikovnim predznanjem, vprašnji *kdaj* in *kako* pridobita nove razsežnosti, ki presegajo domet tega prispevka. Lahko pa razmislek in opažanja o dilemah, ki se porajajo pri poučevanju glagolskega vida za frankofonske govorce SDTJ, razširimo na splošnejše vprašanje vloge učitelja SDTJ kot vodje izobraževalnega procesa. Zdi se, da je njegova vloga dvojna. Po eni strani je tisti, ki lahko pomaga premostiti meje med jeziki, približati slovenščino in »težja« poglavja učencem, ki bi se sicer na določeni stopnji »ustavili«, pričeli stagnirati ali preprosto ignorirali del slovnice rekoč, da je zanje to pač »pretežko«. Po drugi strani pa se prav pri tovrstnih slovnicih poglavjih izkaže, da (dober) učitelj SDTJ ne more biti vsak, ki obvlada slovenski jezik, ampak da gre za kombinacijo polivalentnih odlik: strokovnosti, izkušenj, profesionalnosti, komunikacijskih spretnosti in nenazadnje osebnostne simpatičnosti, ki morajo biti povrh vsega v ravno pravšem razmerju.

Literatura

- ARRIVÉ, Michel, 1997: *Bescherelle, la conjugation pour tous*. Pariz: Hatier.
 BERNARD, Antonia, FOURNIER, Pauline, HORVAT, Saša, JESENŠEK, Marko, 2007: *Découvrir et pratiquer le slovène*. Paris: Langues & Mondes, l'Asiathèque – maison des langues du monde.

- DRAGOLJEVIČ, Kaja, 2020: *Raba glagolskega vida v slovenščini za frankofonske govorce slovenščine kot tujega jezika*. Magistrsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- FERBEŽAR, Ina, KNEZ, Mihaela, MARKOVIČ, Andreja, PIRIH SVETINA, Nataša, SCHLAMBERGER BREZAR, Mojca, STABEJ, Marko, TIVADAR, Hotimir, ZEMLJARIČ MIHLAVČIČ, Jana, 2004: *Sporazumevalni prag za slovenščino*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ministrstvo RS za šolstvo, znanost in šport.
- FERBEŽAR, Ina, DOMADENIK, Nataša, 2005: *Jezikovod*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete.
- JEREB, Elza, 2004: *Francoška slovnica po naše*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- LEČIČ, Rada, 2018: *Slovenščina od A do Ž, 2. del*. Cerklno: Gaya.
- LOJK, Magda, 2017: Glagolski vid pri pouku slovenščine kot tujega jezika. Matej Šekli, Mladen Uhlík (ur.): *Glagolski vid v slovenščini in ruščini: kontrastivni in (zgodovinsko)primerjalni vidik; povzetki prispevkov*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 22–23.
- MARKOVIČ, Andreja, STRITAR, Mojca, 2009: *Slovenska beseda v živo 1a. Priročnik za učitelje*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- MARKOVIČ, Andreja, KNEZ, Mihaela, ŠOBA, Nina, STRITAR, Mojca, 2009a: *Slovenska beseda v živo 3a. Učbenik za izpopolnjevalni tečaj slovenščine kot drugega/tujega jezika*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- MARKOVIČ, Andreja, KNEZ, Mihaela, ŠOBA, Nina, STRITAR, Mojca, 2009b: *Slovenska beseda v živo 3b. Učbenik za izpopolnjevalni tečaj slovenščine kot drugega/tujega jezika*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- PERKO, Gregor, 2015: La préfixation préverbale en slovène et l'expression de l'aspect verbal. Mojca Schlamberger Brezar, David Limon, Ada Gruntar Jermol (ur.): *Contrastive analysis in discourse studies and translation / Analyse contrastive de discours et traduction / Kontrastive Diskurzanalyse und Translation*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 34–45. <https://e-knjige.ff.uni-lj.si/znanstvena-zalozba/catalog/download/20/79/814-1?inline=1>
- PETRIC LASNIK, Ivana, PIRIH SVETINA, Nataša, PONIKVAR, Andreja, 2009a: *Gremo naprej*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- PETRIC LASNIK, Ivana, PIRIH SVETINA, Nataša, PONIKVAR, Andreja, 2009b: *Gremo naprej. Priročnik za učitelje*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- PIRIH SVETINA, Nataša, RIGLER ŠILC, Katarina, LAVRIČ, Marjana, FERBEŽAR, Ina, JERMAN, Tanja, 2004: *Preživetvena raven za slovenščino*. Krakow: TAIWPN Universitas.
- Program SDTJ = *Slovenščina kot drugi in tuji jezik. Izobraževalni program za odrasle*, 2020. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. <https://centerslo.si/wp-content/uploads/2020/07/Sloven%C5%A1%C4%8Dina-kot-drugi-in-tuji-jezik.pdf>
- RIEGEL, Martin, PELLAT, Jean-Christophe, RIOUL, René, 2009: *Grammaire méthodique du français*. Pariz: PUF.
- SCHLAMBERGER BREZAR, Mojca, POGAČNIK, Vladimir, PERKO, Gregor, 2005: *Parlons slovène*. Pariz: L'Harmattan.
- SEJO = *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje*, 2011. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Urad za razvoj šolstva.